

CODI ÈTIC

Proposta aprovada en Assemblea el 26.04.2019

Índex

1. Presentació
 - a. Què és ECAS?
 - b. El per què d'un Codi ètic
2. Els principis
3. Els compromisos
4. La comissió de seguiment
5. Annex

1. Presentació

a) Què és ECAS?

ECAS és una federació d'Entitats Catalanes d'Acció Social que neix el 2003 com a fruit de la fusió de diferents plataformes que treballen a Catalunya en l'àmbit social per oferir un espai d'intercanvi, diàleg i coordinació, no només entre les entitats associades, sinó també amb les administracions i la resta d'agents socials.

L'òrgan sobirà de ECAS és l'Assemblea General, de la qual formen part totes les entitats associades. Actualment la federació està formada per més d'un centenar d'entitats que atenen a més de 960.000 persones anualment i compten amb més de 20.000 professionals contractats i uns 13.000 voluntaris i voluntàries.

La seva Missió és promoure i enfortir les capacitats, competències i oportunitats de les entitats d'acció social per tal de generar sinergies i coneixements que ajudin a la transformació social i a la lluita contra les desigualtats, i situïn la federació com a referent significatiu de l'atenció centrada en les persones des de l'acció social en les polítiques socials del nostre país.

La Visió s'articula al voltant dels tres eixos estratègics de l'activitat d'ECAS:

- Utilitat: ECAS vol ser eina fonamental en la vertebració del sector i en la generació de sinergies en el camp de l'acció social, de tal manera que les necessitats i interessos que defensen les entitats, s'articulin des de la federació. També serà facilitadora de recursos per als associats, capacitant les organitzacions i ajudant-les a aportar valor a la seva activitat.
- Representativitat: ECAS aglutinarà i defensarà els interessos de les entitats d'acció social des d'una estructura basada en el treball en xarxa i comunitari, i associarà les entitats del sector que ho vulguin i que treballin per construir una societat més justa i cohesionada.
- Incidència: ECAS serà interlocutor vàlid per a la societat i l'administració per tal d'aconseguir canvis vers una societat més

Codi ètic

Proposta aprovada en Assemblea el 26.04.2019

equitativa, amb capacitat de mostrar una praxi i un discurs consensuat de d'una ètica compartida.

ECAS treballa des del compromís de les entitats membres en la lluita contra les desigualtats i l'exclusió, per a la transformació social i perquè les dones i els homes del nostre entorn puguin viure dignament en una comunitat més justa, sostenible i solidària.

b) El perquè d'un Codi Ètic

A nivell tècnic i metodològic, les entitats que conformen ECAS aporten una diversitat de maneres d'entendre i abordar la construcció d'una societat més equitativa i inclusiva. A nivell ètic, els i les professionals de les diferents entitats han de reflexionar i deliberar sobre les conseqüències de la seva actuació, valorar i sospesar quina acció és la menys perjudicial per a cada usuari en particular, quina és la més beneficiosa per a un altre i quina acció pot beneficiar la major quantitat de persones, entre d'altres aspectes.

Com a entitat de segon nivell, i essent flexible per realitzar els canvis necessaris de cara a donar la millor atenció, ECAS presenta el seu primer Codi Ètic, elaborat des de la comissió creada per a la seva elaboració amb representants de diferents entitats membres i amb el suport de la doctora en filosofia Begoña Roman. Esperem que com a eina pràctica i teòrica ajudi en la presa de decisions que puguin afectar aspectes essencials de les persones amb qui i per a qui actuem, en la fonamentació ètica de les nostres actuacions i en el tipus d'organització que volem ser.

L'objectiu d'aquest codi és dotar-nos d'una eina comuna per vetllar perquè l'ètica i el bon govern estiguin presents en:

- la gestió de l'entitat (Junta Directiva, comissions, grups de treball i equip tècnic)
- la relació entre les entitats membres
- l'actuació en representació d'ECAS davant altres entitats i actors de la societat civil i l'Administració

El Codi Ètic d'ECAS vol ser un marc de referència a partir del qual les entitats membres puguin elaborar el seu propi codi, que orienti el comportament que s'espera de les diferents entitats, respectant l'autonomia de cadascuna d'elles.

Aquest codi serà distribuït a totes les entitats membres i a totes les persones que formen l'equip humà d'ECAS, (Junta Directiva, comissions, grups de treball i equip tècnic). Haurà de ser acceptat quan s'entri a formar part de la federació, amb la signatura que mostri el seu

Codi ètic

Proposta aprovada en Assemblea el 26.04.2019

coneixement i compromís a respectar-lo. Se sol·licitarà també la signatura d'aquelles entitats que tenen més antiguitat a ECAS.

Hem dividit el codi en dos apartats: en primer lloc, es presenten els principis que, com a directrius generals, hauran d'orientar el quefer d'ECAS des de la perspectiva ètica; en segon lloc, es presenten els compromisos, relacionats amb els principis proposats, que tenen com a finalitat aconseguir que la ciutadania confiï en què ECAS i les entitats que la integren compleixen la seva Missió fundacional.

2. Els principis

Els contextos en què les entitats d'ECAS desenvolupen la seva activitat es caracteritzen per la presència de fenòmens altament complexos relacionats amb la vulnerabilitat i l'exclusió social. Aquests necessiten de la cooperació entre entitats per abordar-los i fer-ne denúncia, per tal d'incidir en la millora i el canvi social.

Des de l'activitat de les diferents comissions, grups de treball i vocalies d'ECAS, així com des de les diferents entitats que la conformen, es fa necessari tenir un codi ètic que determini unes directrius genèriques que caracteritzin les actuacions. Els principis tenen tots la mateixa importància, són *prima facie*; és a dir, s'han de respectar de manera igualitària. Donat el cas que entrin en contradicció, les situacions concretes, l'anàlisi dels pros i dels contres i la deliberació permetran establir una jerarquia.

A continuació enumerem els principis que emmarcaran les actuacions d'ECAS:

- 1.- Dignitat de la persona –com a valor absolut dels drets humans i de la justícia—, entesa com a equitat que respecta les característiques particulars de totes les persones i grups i els dona a cadascun el què els correspon.
- 2- Solidaritat, entesa com la defensa dels més vulnerables i la denúncia amb una actitud proactiva i de control davant les situacions adverses als drets humans i a la transformació social.
- 3- Respecte a l'autonomia de cada entitat sòcia per tal que desenvolupi la seva intervenció amb qualitat.
- 4- Cooperació amb les altres organitzacions de la plataforma, actuant sempre amb transparència i des del compliment de la legalitat.
- 5.- Defensa del principi de subsidiarietat d'ECAS respecte a les entitats sòcies, permetent, en primera instància, l'actuació de les entitats

sòcies atenent a criteris de proximitat, qualitat i expertesa, facilitant que representin a ECAS.

6- Independència respecte els poders públics o d'altres condicionaments particulars o partidismes, des de la renúncia al lucre i al benefici individual en defensa del bé comú.

3. Els compromisos

PRINCIPIS	ENS COMPROMETEM A:
DIGNITAT DE LA PERSONA	<ul style="list-style-type: none"> - Posar les persones en el centre de l'atenció. - Fer denúncia social, ser proactius, visibilitzar les situacions que atempten contra la cura de les persones i garantir sempre i per a tothom els drets humans. - Ser eficients i responsables amb els recursos i esforços dedicats a l'assoliment dels objectius proposats, no només en els aspectes econòmics, sinó també en els personals i d'impacte social de les accions. - Fomentar i compartir bones pràctiques.
SOLIDARITAT	<ul style="list-style-type: none"> - Denunciar aquelles situacions d'injustícia social i lluitar contra totes les maneres d'exclusió social per incrementar el benestar dels més vulnerables. - Compromís amb la viabilitat i sostenibilitat de les activitats proposades per no abandonar els projectes ni les persones a meitat d'una intervenció.
AUTONOMIA DE CADA ENTITAT	<ul style="list-style-type: none"> - Respectar la idiosincràsia, pensament, manera d'actuar i de decidir de cada una de les entitats membres. - Resoldre adequadament les divergències que puguin sorgir entre les entitats i d'aquestes amb ECAS, en relació als diferents principis i compromisos ara enumerats.
COOPERACIÓ	<ul style="list-style-type: none"> - Ser transparents amb les actuacions dutes a terme, tenint en compte el respecte a la confidencialitat de determinades informacions i valorant prudentment l'impacte de la divulgació. - Mantenir la coherència amb els principis que ens guien tant exteriorment com mitjançant amb les relacions que s'estableixen entre les entitats d'ECAS. - Facilitar la participació de totes les entitats a les estructures creades a tal efecte i com a representants d'ECAS, essent corresponsables en la lluita contra les desigualtats i l'exclusió social. - Tenir lleialtat institucional respectant tant les normes com els acords assolits, tot vetllant per la credibilitat i la sostenibilitat d'ECAS. - Desenvolupar les actuacions amb qualitat i professionalitat, la qual cosa inclou l'oferta i l'accés a formació contínua (per a personal contractat i voluntari), així com condicions laborals adequades.
SUBSIDIARIETAT	<ul style="list-style-type: none"> - Prioritzar l'actuació de les entitats des del reconeixement de la seva expertesa i proximitat.

	<ul style="list-style-type: none"> - Donar protagonisme a les entitats en reconeixement de les seves capacitats i coneixement. ECAS intervindrà allà on la seva interlocució única beneficia les entitats.
INDEPENDÈNCIA	<ul style="list-style-type: none"> - Promoure el bé comú davant d'actuacions individualitzades. - Actuar amb total coherència amb els principis i preservar la independència davant tendències, modes o pressions, ja provinquin de la societat, de l'Administració o de <i>lobbies</i> del propi sector. - Fugir de tot servilisme o condicionament als interessos particulars, partidistes o corporatius que es puguin plantejar.

4. Comissió de seguiment

L'ètica a ECAS no consisteix únicament en l'establiment d'un codi que pugui donar resposta a tots els casos, sinó que ha de consistir sobretot en un procés de deliberació i reflexió constant. Per això aquest Codi Ètic és obert i, a la llum de noves situacions, caldrà actualitzar-lo.

Es constituirà una Comissió de Seguiment per donar resposta a aquestes dues premisses: que es tracta d'un procés de deliberació i que s'han de fonamentar les prioritats establertes.

La comissió tindrà les següents funcions:

- Promoure el coneixement del Codi Ètic
- Posar a disposició de les entitats assessorament per a la creació del seu propi codi
- Vetllar per a l'acompliment del Codi Ètic
- Posar-se a disposició de les diferents comissions per a qualsevol dubte que els hi pugui generar
- Recollir, difondre i promoure bones pràctiques
- Respondre les consultes
- Elaborar i difondre informes i recomanacions ètiques
- Fer una valoració anual de les activitats realitzades
- Revisar el Codi Ètic periòdicament i proposar les modificacions que siguin pertinents

Codi ètic

Proposta aprovada en Assemblea el 26.04.2019

- Difondre en la cultura d'ECAS la perspectiva ètica, tant en les assemblees com en les publicacions

La Junta Directiva d'ECAS farà una convocatòria oberta per participar a la Comissió, seleccionarà les persones que la conformaran a títol personal tenint en compte els següents criteris: equitat de gènere, proporcionalitat de les entitats segons la seva grandària, els càrrecs ostentats en les mateixes i àmbits d'intervenció social.

La Comissió de Seguiment no es considerarà un òrgan de participació i els seus membres no representaran a les entitats de les quals formen part. Estarà formada per un màxim de 10 persones, amb una formació en ètica d'un mínim de 20 hores (o amb el compromís de fer-la) i l'acceptació del càrrec durant 4 anys. També comptarà amb la participació d'alguna persona experta en el camp de l'ètica aplicada.

La Comissió es reunirà com a mínim 3 cops l'any i sempre que sigui necessari.

Les entitats es comprometen a informar a la Comissió de Seguiment del Codi Ètic de les possibles actuacions que entrin en conflicte amb el mateix, fer-li arribar dubtes i suggeriments i plantejar-li situacions de conflicte d'interessos¹.

Les problemàtiques internes de cada institució s'han de resoldre des dels seus propis codis, comitès o espais de la pròpia institució. En cas que no en tinguin o a petició expressa, intervindrà la Comissió de Seguiment d'ECAS.

Mentre s'aprova el Codi Ètic i fins que es constitueixi la comissió, el Grup de Treball facilitarà la constitució d'aquesta comissió.

¹ Entenem el conflicte d'interessos com a conjunt de circumstàncies que generen un risc que el judici o actuació respecte d'uns interessos primaris pugui estar influït de forma indeguda per altres interessos. Per interessos primaris s'entenen els propis de les funcions d'ECAS i, per interessos secundaris, qualsevol altre interès que pugui comprometre de forma inapropiada la presa de decisions, passant per sobre dels interessos primaris. Un exemple d'això seria l'aprofitament d'informació privilegiada a la qual es té accés, en tant que entitat membre d'ECAS, per al propi benefici.

Codi ètic

Proposta aprovada en Assemblea el 26.04.2019

5. Annex

Resolució de problemàtiques ètiques

Plantilla per a la pràctica de la presa de decisions

Etapa 1. Deliberació sobre ELS VALORS que estan en conflicte

a) Delimitació del problema ètic

Identificar el problema i les causes. Identificar les persones i entitats relacionades amb el conflicte.

	Causes	Persones	Entitats
Conflicte 1			
Conflicte 2			

b) Quins són els valors en conflicte?

Sintetitzar-los en una o dues paraules.

Valor 1	Valor 2

Etapa 2. Deliberació sobre LES ACCIONS

En aquesta fase cal identificar els objectius i triar les accions que poden resoldre, o almenys, reduir el problema.

a) Descriu breument 5 possibles accions (extremes i intermèdies alternatives)

Davant de les accions extremes –aquelles en què optant per un valor en lesionem completament un altre–, cal ampliar l'horitzó d'alternatives. Justifica/argumenta els pros i els contres de les accions tenint en compte:

- què diu la llei?
- quines són les conseqüències de cada acció?
- què diuen els experts o documents de referència (interns o externs)?

Acció extrema 1	
Acció intermèdia 1	
Acció intermèdia 3	
Acció intermèdia 2	
Acció extrema 2	

Etapa 3. Deliberació sobre LA DECISIÓ FINAL

L'objectiu d'aquesta etapa és seleccionar l'estratègia més apropiada

a) Taula de proves

La millor decisió és la que supera les proves amb una puntuació més alta (escala: l'acció 'X' supera la prova?; 5: sí, totalment d'acord; 4: sí, d'acord; 3: en part d'acord/ en part en desacord; 2: no, en desacord; 1: no, totalment en desacord).

	accions				
	Acció extrema 1	Acció intermèdia 1	Acció intermèdia 3	Acció intermèdia 2	Acció extrema 2
Publicitat I si la decisió la sabés tothom?					
Universalitat I si ho fes tothom?					
Reciprocitat I si m'ho fessin a mi?					

Vulnerabilitat Millorem la situació de major vulnerabilitat?					
TOTAL					

b) Decisió final

Valoració de pros i contres i optar pels arguments més raonables: hi ha consens, sí, no, per què?

Pros	Contres

Etapa 4. Comunicació, implementació i seguiment

a) Com ho comuniquem als implicats afectats? Com fem efectiva la decisió final?

b) Una vegada arribada la data de revisió, què caldria corregir en aquesta o en futures ocasions similars? Avaluar els resultats i identificar problemes addicionals.